

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGSĖJIS - SEPTEMBER 28, 1989

Nr. 189

„Mes esame viena tauta“

Vokietijos Užsienio ministro pareiškimai

Bona. — Dramatiška vokiečių demonstracija, kai paskutiniu metu plaukė vilkstinėje 20 tūkstančių daugiausia jaunų vokiečių į Vakarų, iškelė ir pasaulio spaudoje abiejų Vokietijų sujungimo klausimą. Daugelis jų su ašaromis priglaudė jiems tuoj pat įteiktus dokumentus būti Vakarų Vokietijos piliečiais. Vakarų Vokietijos spauda rašo, jog „Mūsų broliai rytuose yra nepasikeitę ir mes esame viena tauta“. Susijungimas, nors tolimas, bet galimas, pastebi New York Times.

„Mes turėtume savo tautinius interesus ir savo troškimus susijungti, laikyti juos dabar bagaže“, kalbėjo žinomas politinių mokslų profesorius Hans-Adolf Jacobsen Bonos universitete, kuriame vyko politinės diskusijos. „Galbūt tai įvyks daug greičiau, negu mes manome. Tačiau to klausimo aiškumą kėlimas šiuo metu galėtų pabloginti visą persitvarkymo procesą Rytų Europoje“. Bet alarmuojantys komentarai Prancūzijoje ir Britanijoje praneša, kad tebėra didelė sujungtos Vokietijos baimė, tu kraštų žmonių, kurie nukentėjo nuo buvusio Reicho. Daugelio politinių komentatorių manymu, „vokiečių klausimas“ dar nebus greitai išspręstas vokiečių naudai. Dar kurį laiką teks vesti reikalus su dviem Vokietijom.

Užsienio ministro pareiškimas

Pasikalbėjimuose su užsienio žurnalistais, Vakarų Vokietijos oficialūs pareigūnai ir moks-

lininkai pasisakė, jog būsimoje sujungtoje Europoje ir integruotoje Europos Bendruomenėje nebus galima išvengti vokiečių sujungimo klausimo. Užsienio reikalų ministras Hans-Dietrich Genscher, dažnai Vakarų sąjungininkų tarpe laikomas dideliu sujungtos Vokietijos šalininku, paskutiniu metu pasisakė už sujungimą: „Niekada nebuvo taip aišku, kaip paskutinių savaitių metu, kad žmonės abiejose Europos pusėse nebegalėtų daugiau pakęsti padalinimo mūsų kontinente ir kad praėję 40 metų nepadarė tai, kad būtų padalinta Europa į dvi dalis“, pareiškė Genscheris.

Susijungimo linkme

Tačiau ne tik Genscheris, bet ir visos didžiosios vokiečių partijos labai seka įvykius Lenkijoje, Vengrijoje ir Rytų Vokietijoje, ir su dideliu atsargumu siekia susijungimo jau visą dešimtmetį, rašo AP žinių agentūra. Jau net 1970 metais vokiečių vyriausybės bandė tyliai žengti „mažą žingsnį“ ta linkme ir nuo tada prasidėjo įvairūs kontaktai apie kuriuos nė viena Vokietija nieko viešai neskelbė. Bet jau tada neįveikta užsienio ir apie Vokietijų sujungimą. Dėl to prieš porą metų Bonoje lankėsi Rytų Vokietijos Komunistų partijos vadovas Erich Honecker. Laipsniškai ryšiai gerėjo, tačiau Rytų Vokietija nebuvo pasiruošusi tam tempui, kas įvyko Lenkijoje ir Vengrijoje. Pranešama, jog Vak. Vokietijos politikai persvarsto klausimą kaip šiuo metu laikytis su Rytų Vokietija.

Prokuroras klauso tik Maskvos įsakymų

Vilnius. — Kiekvienoje Sovietų Sąjungos respublikoje yra vyriausiasis prokuroras, kuris yra skiriamas Maskvos centru. Pagal Konstitucijos 165 straipsnį, tas prokuroras tvirtina ir miestų bei rajonų prokurorus. Bet Lietuvos prokuratūra priklauso tik Sovietų prokuratūrai, kaip ir kiekvienos kitos respublikos. Centro prokuroro įsakymai privalomi vykdyti.

Ši padėtis nepasikeitė ir perestroikos laikais, rašoma pavergtos Lietuvos „Tiesoje“. Leidžiami nauji įsakymai, kuriuose liepia „pertvarkyti darbą iš esmės“, tačiau jų turinys yra tas pats, kaip ir anksčiau buvo.

Kasmet prokurorai yra ipareigojami išanalizuoti ar užtikrinama piliečių lygybė pagal tautybę ir rasę. Taigi, ar ne skriaudžiami rusai, o ypač tie, kurie atsiųsti padėti, kad Lietuva „išbristų iš atsilikimo ir pasivytų kitas respublikas“. Bet visais laikais kitataučiai Lietuvos žemėje jautėsi gerai, o rasinei prievardai ten nėra jokio pagrindo, kadangi negrai ar geltonosios rasės žmonės ir Lietuva nevažiuoja gyventi.

Tik Lietuvos prokuroras

Lietuvos teisininkai nori, kad respublikoje būtų savas įstatymų priežiūros organas, kuris veiktų pagal tautos valią. Nepriklausomoje Lietuvoje prokuratūros kaip ir nebuvo.

Vyriausias respublikos prokuroras buvo Teisingumo ministras. Jam priklausė prokurorai. Dabartinėje Lietuvoje svarstomi respublikos prokuratoriaus klausimai. Siūloma spaudoje, kad visos ministerijos, įmonės, įstaigos, tarybų vykdomieji organai, visuomeninės organizacijos ir piliečiai, gyvena Lietuvos teritorijoje, vienodai vykdyti įstatymus, o visa tai prižiūrėtų tik Lietuvos prokuroras ir jam pavaldūs regionų bei miestų prokurorai. O pati Lietuvos prokurorą rinktų ir atleistų Aukščiausioji taryba. Viešai siūloma, kad Aukščiausioji taryba išleistų laikiną įstatymą prokurorų reikalui ir tuo pačiu sustabdytų TSRS Konstitucijos 163-167 straipsnius.

— Lenkijos Finansų ministras Leszek Balcerowicz Washington, dalyvaudamas Tarptautinio Pinigų banko metiniame suvažiavime prašė Vakarų vyriausybės vieno bilijono dolerių kaip „stabilizacijos paskola“, kad galėtų kovoti su infliacija Lenkijoje. Lenkijos ekonomija perorganizuojama į laisvą prekybos ekonomiką.

— Graikijos buvusio premjero Andreas Papandreou teisme paaiškėjo, jog jis buvo įsąkęs slapta užregistruoti savo draugų ir opozicijos vadų telefoninius pasikalbėjimus, kas yra prieš Graikijos įstatymus.

JAV viceprezidentas Dan Quayle ir Britanijos ministrė pirmininkė Margaret Thatcher pasitarimų metu su 25-iais kitais valstybių politikais vadais Japonijoje.

Azerbaidžano ir Armėnijos ginčai

Sovietų Parlamento rudens sesija

Maskva. — Prezidentas M. Gorbačiovas išėjo dviejų pietinių respublikų vadovus, kad jie turi per dvi dienas susitarti baigti traukinių susisiekimo blokadą, kuri supara lyžavo Armėniją.

Gorbačiovas, pradėdamas Sovietų Sąjungos parlamento sesiją, pasakė, jog Maskva įsikū, jei Azerbaidžanas nenutrauks blokados. Ta blokadą palaiko ir Azerbaidžano vyriausybė ir sulaukė taip pat ir medžiagų tiekimo, kad po pernai įvykusio žemės drebėjimo armėnai negalėtų atsistatyti savo namų. Kai įvyko žemės drebėjimas tame regione pernai, tai Azerbaidžanas sulaukė ambulanų, pasiteisindamas, kad neturi jiems benzino.

Gorbačiovas nepaskelbė kokios sankcijos bus naudojamos, tačiau Kremliuje kalbama, kad bus panaudoti kariuomenės daliniai. Tai pirmą tokio pobūdžio iškilusi problema sovietų visuomenėje.

Mazinamos karinės išlaidos

Manoma, kad ši sesija gali užsistoti visą mėnesį, nes pirmą kartą bus svarstomas biudžetas ir ekonominis planas 1990 metams. Į tai įeina, kaip žinių agentūros skelbia, karinių lėšų mažinimas ir vyriausybės investavimai, kad būtų sumažintas biudžeto deficitas, pagerintos kasdieninio vartojimo prekės.

Finansų ministras Valentinus Pavlovas šį biudžeto planą pavadino krizės meto biudžetu. Jis sako, jog vyriausybė planuoja gauti daugiau 83 bilijonų pajamų ir sumažinti savo išlaidas 10.3 bil. rublių. Kremlius nori įvesti progresyvių pajamų mokesčių tiems asmenims, kurie uždirba per mėnesį 700 ar daugiau rublių. Taip pat norima pirmą kartą įvesti vyriausybės akcijas 92 bilijonų sumai, iš kurių būtų finansuojamos statybos.

Parlamentarinės komisijos ruošia įvairius įstatymus, pirmiausia ekonominiuose srityse, įskaitant streikus, žemės nuosavybės įstatymą, mokesčius ir vietinių vyriausybių teises. Šioje sesijoje numatoma aptarti komunistinės ideologijos klausimus ir kitų politinių partijų legalizavimą.

Armėnijos padėtis

Normalų sesijos darbą sutrukė labai bloga padėtis Armėnijoje. Azerbaidžanas pritarė ir jų Liaudies frontui, sulaukė prekių pervežimo Armėnijai jau daugiau kaip mėnesį dėl nesibaigiančių ginčų. Jie sako, kad armėnai nusipelnė blokados, kadangi norėjo susprogdinti traukinio bėgius, kurie veda į Armėniją. „Pravdos“ teigimu, Azerbaidžanas aprūpina Armėniją 85% gėrybių. Blokada — tai kerštas už pastangas prijungti Nagorno-Karabacho sritį prie Armėnijos. Praėjusią savaitę du kareiviai buvo nušauti, kai mėgino išsklaidyti demonstruojančius.

Prez. Gorbačiovas įstatymų leidėjų sesijoje pasiūlė, kad tos dvi respublikos per dvi dienas susitartų, o jei ne, tai tada specialiai bus iš naujo nutarta, ką bus daroma daryti. Nagorno-Karabacho srities armėnai sustiprino savo reikalavimus, kad būtų prijungti prie Armėnijos.

— Vietnamo vyriausybė pasiskelbė, kad jų paskutiniai kariuomenės daliniai apleidžia Kambodiją. Tačiau užsienio diplomatai sako, kad dar pasiliko maždaug 26,000 karių, kurie dirbs techniku darbus.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Sovietų Sąjunga ir Lietuva 1926 m. rugsėjo 28 d. pasirašė nepuolimo paktą. Sovietai šią sutartį sulaužė, kai su nacių Vokietija 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašė slapta sutartį, jog visas Baltijos regionas atiduodamas Sovietams ir 1940 m. įvedama okupacinė kariuomenė, privertiant priimti Sovietų Sąjungos ultimatumus.

— Maskvos žinių agentūra „Tassas“ praneša, jog Azerbaidžanas nutraukė mėnesio blokadą ir leido vėl transporto traukiniams riedėti į Armėniją. Azerbaidžano vyriausybė paklausė Gorbačiovo įspėjimo.

— Valstybės sekretorius James Bakeris III Jungtinėse Tautose kreipėsi į užsienio vadus, prašydamas padėti Nikaragvos opozicijai laimėti prezidento rinkimus. Tai patvirtina Japonijos ir Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministrai Taro Nakayama ir Genscher. Amerika pasisako už Violetos Chamorros kandidatūrą.

— Atėnuose buvo nušautas žinomas politikas Pavlos Bakojanis, kandidatas į Graikijos ministerio pirmininko postą, kai jis ėjo į savo įstaigą parlamente. Po to buvo paskleisti lapeliai, kad ji nušovė graikų kairieji partizanai.

— Egipto prezidentas Hosni Mubarakas atvyksta į Ameriką. Jis deda visas pastangas kaip nors suvesti Izraelį ir palestiniečius pasitarimui. Pirmadienį jis tarsis su prez. Bushu.

— Prancūzijos spauda rašo, jog prancūzų DC-10 lėktuve buvo panaudota jo susprogdinimui Čekoslovakijoje pagaminta medžiaga Semtex, kurio sprogdinimo žuvo 170 žmonių skrendant virš Nigerijos teritorijos.

— Atstovų rūmų 58 kongresmenai kreipėsi į Valstybės departamentą, kad nebūtų išduota įvažiavimo viza PLO vadui Arafatui į Ameriką, kur Jungtinėse Tautose jis nori pasakyti kalbą.

— Sen. Jesse Helms, kuris dažnai nesutiko su pilietinių teisių judėjimu, pasamdė pilietinių teisių aktyvistą James Meredith savo įstaigos patarėju.

Quayle ir 26 valstybių atstovai Japonijoje

Thatcher pastaba japonams

Tokyo. — Japonijoje posėdžiavo tris dienas konservatyvieji politikai iš 27 valstybių, aptardami susidariusius pavojus tarptautinei prekybos sistemai ryšium su Japonijos ekonominiu pasisekimu.

Kalbėję valstybių atstovai gyvė demokratinius pasikeitimus Lenkijoje ir Vengrijoje, o taip pat ir Sovietų Sąjungoje, bet susilaikė nuo paramos siūlymo komunistinio bloko kraštams. Šiame pasitarime dalyvavo JAV viceprezidentas Dan Quayle ir Britanijos ministrė pirmininkė Margaret Thatcher. Jų visų pasisakymai buvo, kad komunistas ir socializmas yra gnyimosi stadijoje. Ir dabar pasaulyje yra didesnės viltys demokratijai ir laisvei, negu kad buvo prieš metus laiko daugelyje pasaulio dalių, kalbėjo viceprez. Quayle, pasisakydamas, kad taikūs pasikeitimai vyksta Sovietų Sąjungoje, rytuose Europoje, Azijoje ir dalinai Lotynų Amerikoje.

Thatcher išspėjimas

Viceprezidentas Quayle pasakė, jog prez. Bushas apribojo paramą Lenkijai ir tai esąs geras dalykas, nežinū, kad Kongreso nariai tą pasiūlymą kritikuoja ir nubalsavo padidinti ekonominę paramą.

Japonijos ministris pirmininkas Toshiki Kaifu pranešė, jog Japonija neteiks didesnės paramos arba neinvestuos kapitalo Sovietų Sąjungoje kol Maskva nesugrąžins Kurilų salų Japonijai.

Šią konferenciją organizavo Tarptautinė Demokratų sąjunga, kuri buvo įsteigta 1983 m. kaip tarptautinis forumas politikams ir partijoms, kurios palaiko bendrą demokratų ideologiją. Tai jau buvo ketvirtoji tarptautinė konferencija ir pirmoji Azijoje.

Griežčiausia Japonijos kritika buvo iš Thatcher pusės, kuri pasakė, kad protekcionizmas egzistuoja Japonijoje, Amerikoje ir Europos Bendruomenėje. „Mes šioje srityje visi nusižengiamė“, kalbėjo ji. Bet ji paskutinę dieną dar pasakė, jog „Japonijos ekonominis stebuklas buvo galimas tik todėl, kad mes visi atidarėme duris japonų prekėms“. Ji mananti, kad tokia vieša bei atvira prekyba duoda didesnę naudą japonams, negu

visiems kitiems kraštams. Ji išspėjo japonus, kad šita jų prekybinė ekspansija gali sužlugdyti pasaulinę ekonomiką.

Bendra konferencija

Japonijos min. pirm. Kaifu į tai nieko neatsakė. Jis pritarė, kad komunistas ir socializmas pralaimi visame pasaulyje. Quayle specialiai tarėsi su Japonijos prekybininkais atskirai. Į Japoniją jis atvažiavo iš Pietų Korėjos, kurios vyriausybei jis pakartojo Busho nusistatymą dar neišvežti 43,000 amerikiečių karių iš Korėjos. Tokyo jis dalyvavo kartu su spaudos konferencijoje su Kaifu, Thatcher ir Austrijos, Australijos, Suomijos, Kanados, Jamaikos ir kitų kraštų vadais.

Palaikyti opoziciją

Žurnalistų klausiamas, ar Amerika atnaujins paramą ir ryšius su Kinija, viceprez. Quayle atsakė, kad „sviedinys aiškiai yra Kinijos kieme“ ir Washingtonas laukia, kad Kinija vėl pradės daryti reformas, kurias jie buvo pradėję. Quayle savo kalboje ragino visų tų 26 kraštų atstovus palaikyti Nikaragvos opoziciją rinkimuose prieš sandinistus, kurie bus vasario mėnesį. Tačiau, kaip žurnalistas praneša, keliaują su viceprezidentu, daugelis atstovų yra labiau susirūpinę Rytų Europos įvykiais, negu Lotynų Amerikos problemomis.

Keliaujančių reporterių pranešimu, viceprez. Quayle visai gerai reprezentuoja Amerikos vyriausybę tarptautinėse konferencijose ir atsako į klausimus taikliai, be hiapsusų ar susimaišymų.

Iranas švelnėja

Jungtinės Tautos. — Generalinis šios tarptautinės organizacijos sekretorius Javier Perez de Cuellar patvirtino žinią, jog Iranas prisideda prie diplomatinio pastangų, kad būtų išlaisvinti visi pagrobtieji Vidurio Rytuose. Irano diplomatai New Yorke pranešė, kad, kai tik naujasis prezidentas Rafsanjani baigs sudaryti savo kabinetą, bus paskirtas naujas ambasadorius Jungtinėse Tautose. Kadangi Iranas neturi diplomatinio ryšio su Amerika, tai šis diplomatas bus vyriausias Irano pareigūnas JAV. Juo jau yra nominuotas dr. Kamal Kharrazi, kuris studijavo Amerikoje ir čia įsigijo doktorato laispmę auklėjimo srityje. Buvus ambasadorius slapta apleido savo postą, manoma, kad esąs kalėjime, nors oficialiai sakoma, kad jis serga.

KALENDORIUS

Rugsėjo 28 d.: Vaclovas, Saliamonas, Vientautė, Tautvydas, Visgirdė.

Rugsėjo 29 d.: Mykolas, Gabriėlius, Rapolas, Arminas, Michailina, Kęsgailas.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:43, leidžiasi 6:40. Temperatūra dieną 73 l., nakčiai 48 l.

ŽMONIJOS MISLĖ

Azijos žemynas nusėtas didžiulėmis valstybėmis ir mažomis tautomis. Be Kinijos, dar reikia laikyti tikru milžinu Indiją, kuri šiandien padalinta, bet dar skaičiuoja apie aštuonis šimtus tūkstančių žmonių. Ji negali tokios daugybės valdyti, ekonomiškai paruošti ir aprūpinti, vargšus išmaitinti ir juos globoti. Žinoma visam pasauliui motinos Teresės išteigtoji vienuolija, kuri Kalkutoje rūpinasi tik vargšais. Tai yra toks mažas dalykas, kad juo tik galima stebėtis, bet negalima laikyti Indijos laimėjimu. Laimėjimas yra tik Kalkutos mieste, jo apylinkėse ir gal jau išsiplėtusioje vienuolijoje, globojančioje tik vargšus. Yra ir daugiau vienuolių, kurios savo tikslu laiko vargšų globojimą. Tik nuostabu, kad tai kilo iš Indijos.

Indija ilgai buvo Anglijos kolonija. Mahatma Gandhi taikiu būdu kovojo prieš okupacinę valdžią. Ji nušovė indus, nes laikė Indijos išdaviku ir anglų agentu. Paskui valdėsi nepriklausomai. Indira Gandhi, Nehru dukrė, buvo ilgametė ministrė pirmininkė, kol ją nušovė sikas, karingos giminės kūnsargis.

Dabar jos sūnus valdo šį didžiulį kraštą. Ramybės šis kraštas neturėjo nė prie vieno valdovo, net prie anglų būdama kolonija. Indijos neapsaugojo jokia religija, jokia partija ir jokia valdžia. Ir valdžioje, nors ilgametė yra vadinamoji Kongreso partija, nepajėgia valdyti didžiulės šalies, ypač turinčios šimtmetes, gal ir tūkstantmetes tradicijas, kuriose yra išrinktieji ir nenekintami žmonės — parijai.

Indija ir jos valdovė Indira Gandhi skelbė taiką, neutralumą, bet karu iš Portugalijos atėmė Goją, karine pagalba atskyrė Bengaliją nuo Pakistano, nors pirmiau abi dalys priklausė Indijai. Kas miras ir dabar yra ginčijama vietovė, o Pakistanas tik pagal musulmonų tikėjimą yra atskirtas nuo Indijos, kuri savą bent dalinai laiko indiuizmu.

Kastų pasiskirstymas buvo ir dar yra Indijos tradicija, liečianti žmonių santykius. Nors kastos oficialiai yra panaikintos, bet tikrovėje jos yra ir veikia valdžios srityje, ypač socialiniame gyvenime ir mokyklose. Kadangi Indija susideda iš daugelio skirtingų tautų ir kalbų, tai ir valstybė yra dirbtinai sujungta, negalinti patenkinti visų. Tokie sikai nuo amžių kovoja prieš indus. Jie turi savo tikėjimą, kuris juos skatina kariauti ir nesiduoti kitų valdomiems. Kai Indira Gandhi, būdama ministrė pirmininkė, įsakė sikams nubausti ir sugriauti jų vadinamą „Aukso šventovę“, tai ji nukentėjo nuo paties siko savo kūnsargio, kuris ją visos grupės vardu nušovė.

Išsivysčiusi ir įsigalėjusi valdžios viršūnėse korupcija neišnaikinama jokios valdžios, net sąžiningiausių valdžios žmonių. Indira Gandhi valdė Indiją geležine ranka, nors nudavė taikos apaštalę. Bet ir ji nepajėgė korupcijos nugalėti net savo pačios sudarytame kabinete, net savo partijoje ar valdžios vietose, kaip gubernatūrose ir jos pačios skirtose postuose.

Pirmas dalykas, kurį aš patariau, tai kad visi krikščionys pradėtų gyventi taip, kaip Jėzus. Antra, patariau savo religiją darbuose įgyvendinti, nevertojant prievartos ir jos nežeminant. Trečia — skatinčiau, kad būtų labiau pabėžiama artimo meilės, nes ji yra krikščionybės esmė ir siela.

M. Gandhi

Dėl tos korupcijos kenčia žemoji ir net vidurinė kasta. Mažai yra kraštų, gal iš viso nėra, kurie turėtų tiek vargšų, benamių, neturinčių ką valgyti ir mirstančių gatvėje. Indusai jau taip įpratę, kad jie nesidalina savo turto su vargingesniais. Jie gali net peržengti gatvėje mirštantį vargšą, nesijaudindami ir su tyra širdimi.

Katalikų ir bendrai krikščionių šiame didžiuliam krašte yra mažai, gal tik apie 10 milijonų. Tik jie rūpinasi vargšais, steigdami prieglaudus ir ligonines, nors Vakarų žmogaus akimis labai primityvūs. Tokiose prieglaudose ir ligoninėse gydomi net nepagydomi ligoniai, prigludžiami seneliai, laukiantieji mirties, auginami vaikai, netekę tėvų. Jais rūpinasi katalikai ir kiti krikščionys. Jie atlieka tai, ką turėtų atlikti valdžia, jei ten nebūtų korupcijos ir žmonių išnaudojimo. Kartais ir valdžia paremia krikščionių misijas, nes jie padeda visam kraštui ir visiems vargšams.

Šiuo metu Indija išgyvena krizę ta prasme, kad pašonėje yra komunistinė Kinija, kuri reiskia pretenzijų įpiršti savo komunistinį būdą. Netoli yra ir Sovietų Sąjunga, kuri vis dar kariauja Afganistane ir nenoriai Pakistanu. Indijos prieš, bet dailosi į Indiją, kad per ją plačiau galėtų prieiti prie Indijos vandenyno. Sovietų Sąjungos misijos jau kelis kartus buvo Indijoje. Sovietai siūlė materialinės ir moralinės pagalbos, o tai reiskia komunistinių idėjų plėtimą ir vietos komunistų palaikymą ir stiprinimą. Nors anksčiau Indira Gandhi, dabar jos sūnus R. Gandhi tų idėjų ginasi, bet pamažu ekonominę pagalbą slenka kartu su komunistinėmis idėjomis ir vietos partijos stiprinimu.

Indija visuomet buvo mįslė Vakarams. Nors ją ilgus metus valdė angliai, bet jie teturėjo savo sargybą tik didžiuosiuose miestuose. Indijos didikai mokojo su anglais sugyventi ir neturtingųjų sąskaita įsisteikti okupantui, kad galėtų laisviau ir geriau gyventi savame krašte.

Ir dabar tiek liaudis, tiek juo labiau neturtingieji ir valdžios žmonės nori geriau mokėti anglų kalbą, negu bendrąją indij, kuria kalba tik dalis Indijos. Anglų kalba jiems yra naudingesnė, nes juos įgalina keliauti į svetimus kraštus, ypač į Ameriką, čia užsidirbti, paskui grįžti į savo gimtinę ir be jokio rūpestio gyventi ir vaikus lavinti, kol jie galės užsidirbti savo keliu svetimuose kraštuose.

Mįslė yra šis kraštas ir pačiai Indijos valdžiai. Ji nepajėgia net savo pačios idėjų praversti visame krašte. Provincijos turi savo valdovus ir savo įstatymus, kurie dažnai nesiderina su centrinės valdžios įstatymais ir nuostatais. Pavyzdžiai gali būti karingieji sikai, Pundžabo provincija, kur tik kariuomenė, ir tai stipri, gali valdžios vardu įkelti koją. Ta neišsprendžiama mįslė yra susirūpinusi ne tik Indijos valdžia, ne tik Indijos krikščionys, bet ir visi, kurie su ja turi ryšių. Indijoje viena diena nepanaši į kitą dieną.

P. S.

Pirmas dalykas, kurį aš patariau, tai kad visi krikščionys pradėtų gyventi taip, kaip Jėzus. Antra, patariau savo religiją darbuose įgyvendinti,

nevertojant prievartos ir jos nežeminant. Trečia — skatinčiau, kad būtų labiau pabėžiama artimo meilės, nes ji yra krikščionybės esmė ir siela.

M. Gandhi

Lietuvių tremtinių kapinės taip dabar atrodo Igarke — Sibire.

TREMTINIŲ KELIAIS

Atskleidus laiko skraistę

Pokario stalinistams atrodė normalu — „liaudies priešus“, „banditus“ ištremė, politikierius uždarė į lagerius, beprotnamius. Deja, tie išturtieji net mirę liudija ką kitką. Nuo Laptevų jūros ledynų, Užpoliarės tundros, Sibiro taigos bemaž 50 metų aidai nepriklausomybės praradusios Lietuvos tragedija. Visam pasauliui parodo, kad tai tarybinis masinis teroras. Kas tie, kurie žuvo išniekinti, pažeminti, įstumti į bado, šalčio ir ligų glėbį? Pagaliau viešai pripažinta, kad tai masinio genocido aukos. Pagaliau žinome istorinę tiesą, jog šitaip susidoroja su nepriklausomos Lietuvos inteligentija ir kitais niekuo nenusikaltusiais, tarp kurių buvo daug vaikų ir senelių. Pagaliau paskelbta visuotinė represuotųjų rehabilitacija. Lygiagrečiai prabilti ir apie tautos rezistenciją. Žuvusieji Lietuvos partizanai iš įvairių pašalių perlaidojami į šventas kapines. Tai daro „Tremtinių“ klubas ir kiti pažangūs visuomeniniai judėjimai bei bažnyčios.

Kiekvienas ištremtas mylėjo savo Tėvynę ir vyliši nors būti palaidotas savame krašte. Deja virš tūkstančių kapų jau nutiesti geležinkeliai, pastatyti miestai... O prie Laptevų jūros, Lenos upės žiotyse — lietuvių kapinaitės daugelyje vietų klubo ekspedicija rado išardytas amžino šalo. Palaikys lesa paukščiai, graužiai žvėrys. Ir Igarke platybėse griūva mediniai kryžiai, daugelį kapų jau užgrobė miškai. Velionių giminės veždavosi palaikus in-

dividualiai, beveik nelegaliai. Šiemet vasario mėnesį Lietuvos „Tremtinių“ klubas nutarė tai daryti organizuotai. Apie pervedimo ekspedicijas parengė pranešimą, į kurį atsiliepė šimtai norinčių dalyvauti. Finansai parėmė ne tik pavieniai asmenys, bet ir įmonės bei visuomeninės organizacijos. Liepos 9 d. surengtos pirmosios kelionės į Tiksi ir Igarą. Tai bemaž 12 tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos.

Mūsų šalyje dar nematyta, kad karo galiūnai nusilenktų savo aukoms. Tūkstančiai žmonių iš visų Lietuvos kampečių šiemet liepos 28 d. Kėdainiuose tapo tokio atliudininiais. Karinių pajėgų lėktuvais su Igaros tremtinių palaikais sėkmingai grįžo į Lietuvą. „Tremtinių“ klubo ekspedicija, vadovaujama Vytauto Putnos ir Antano Petroko, parvežė 120 palaikų. Akivaizdu, kad kariškiai ir mūsų tautos garbės gynimo reikalą atsiliepė žmogiškai. Ambicijoms nebuvo vietos ir aerodrome įvykusiose gedulo iškilmėse. Tokį dvasinę renginį stebėjome pirmą kartą.

Gaudžiant gedulo muzikai vienas po kito iš lėktuvo išnešami cinkuotos skardos karstai ir uždengiami trispalvėmis vėliavomis. Ant jų dedamos gėlės ir žuolų lapų vainikai. Skamba maldos žodžiai, karstai pašventinami. Gedulo mitinga pradeda Kėdainių rajono „Tremtinių“ klubo atstovas Povilas Aksomaitis, kalba ekspedicijos į Tiksi vadovas Respublikinio „Tremtinių“ klubo koordinatorių Audrius

Butkevičius, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio tarybos narys Mečys Laurinkas, LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas Vytautas Astrauskas, kunigas, buvęs tremtinys Sigitas Tamkevičius, vienas iš ekspedicijos prie Laptevų jūros vadovų Albinas Jankus, Jonavos rajono „Tremtinių“ klubo atstovas Edmundas Simonavičius. Kėdainių vykdomojo komiteto pirmininkas Petras Boguška.

Parvežtųjų palaikus iš aerodromo deda žmonės į gedulo simboliką papuoštus sunkvežimius ir veža — vienus į Kauną, kitus į Vilnių, trečius į dar 13 rajonų. Laidoja prie savo artimųjų, su bažnyčios ir visu geros valios žmonių pagalba.

Pasiremama skaudžia praeitimi, keliama Lietuva. Ateina žmogus prie žmogaus, kad susigražintų prarastas vertybes — nepriklausomą valstybę. Tokiam visuomeninio judėjimo kontekste ir gimė ekspedicijos „Tremtinių keliais“. Jų numatyta organizuoti dar ne vieną, ir ne dvi. Patyrusieji vieną likimą turėtų būti greta, tad sudaryta „Tremtinių“ klubo iniciatyvinė grupė, kuri pagal žmonių pageidavimus parinko vietą bendram kapinių laukui — 1863 m. sukilimo paskutinio mūšio lauką — Saldutiškyje prie Cinkiškio.

Vanda Poderytė

Vaikas ir kryžius, tai perlas ir deimantas kataliko mokytojo rankose, didžiausias jo mokyklos turtas, šeimos brangenybė.

K. Paltarokas

PANEVĖŽYS VOKIETIJOJE

KAZYS BARONAS

Mūsų korepondentas Europoje

Hiutenfeldo (čia veikia lietuvių gimnazija) vokiečių jaunių futbolo komanda viešėjo Lietuvoje, sužaisdama rungtynes su Panevėžio internato mokyklos auklėtiniais. Abėjos rungtynės baigėsi lietuvių pergale 6:2 ir 3:0. Kartu su vokiečiais jauniais keliavo dalis tėvų, atsiveždami gražiausius išpučius, dar daugiau susipažindami su gražia mūsų tėvyne.

Beveik po dviejų savaičių viešnagės Lietuvoje didelis autobusas liepos mėn. 28 d. įvažiavo į gimnazijos kiemą, atveždamas ne tik vokiečių, bet ir Panevėžio jaunius futbolininkus su gausia palyda.

Sekandį dieną vietos piliečių namuose įvyko oficialus lietuvių sutikimas — pasveikinimas. Kadangi Hiutenfeldo kaimas priklauso Lampertheim miestui, tad pirmas lietuvių pasveikino to miesto viceburmistras W. Weinheimer, pasidžiaugdamas, kad pavyko užmegzti gražius sportinius santykius su „Wilna“ (matyt jam tas miestas pažįstamas iš spaudos, radijo, televizijos), linkėdamas gražių dienų Vokietijoje. Kaimelio seniūnas V. Šmidtas linkėjo gražios kovos aikštėje primindamas, kad Hiutenfeldui ir jo apylinkėse lietuvių yra gerai pažįstami. Bergstr. sporto s-gos pirm. H. Knop pakvietė lietuvių ateinančiais metais vėl atvykti į rengiamas tarptautines jaunių futbolo žaidynes Bensheim.

Už gražų priėmimą ir sveikinimus padėjo vadovas Alvydas Pelenis, pareikšdamas, kad dar neseniai Lietuvą ir Vokietiją skyrė stiprios sienos. Tačiau paskutiniu metu jos atsirado spragų taip, kad net didelis autobusas gali pravažiuoti. Kvietė vokiečius ateinančiais metais atvykti į tarptautines futbolo žaidynes Panevėžyje. Šis miestas yra žinomas ne tik futbole, bet taip pat gera krepšinio komanda. Vadovas vokiečiams iškė gėdą dovanas, kurių tarpe buvo Panevėžio miesto raizgyns.

Sužaidus draugiškas rungtynes (lietuvių vėl laimėjo 4:0) vokiečių sporto klubas surengė vaišes. Prie dešrelių, bulvių salotų (Kartofelsalat) jaunimas užmegzė dar platesnius ryšius, kadangi prie klubo patalpų susirinko ne tik futbolininkai, bet ir šios sporto šakos aistringieji. Atsirado graži proga pasikalbėti su lietuvių — svečių ir vokiečių.

Vadovas Alvydas Pelenis (signalinietis — Vilniaus krašto

sūnus!) pasakė, kad jų tikslas buvo parodyti vokiečiams Lietuvą bei užmegzti artimesnius ryšius su vokiečiais sportininkais. Tad vienu sūviu buvo nušauti du zuikiai — sužaistos draugiškos rungtynės bei parodyta Lietuva. Pagrinde stovėjo mūsų tėvyne.

Komandos treneris Kuncas Vidmantas kiek plačiau palietė sportinę pusę. Į Panevėžio sporto mokyklą — internatą (jis yra jo treneriu) sutraukiami geriausi Lietuvos futbolininkai 13-18 m. Režimas labai griežtas, kadangi kelimas yra 7 val. ryte ir darbas užbaigiamas 8 val. 30 min. vakare. Be mokslo, du kartus dieną rengiamos treniruotės. (Keli jaunuoliai nebologai kalbėjo angliškai). Iš tikrųjų Panevėžys ruošia futbolą žaidėjus ne tik Vilniaus Žalgiriui, bet ir visai Sov. Sąjungai, nes pvz. dabar Sov. Sąjungos jaunių rinktinėje žaidžia keturi lietuviai, var-tininkas Jurkus Maskvoje. Ar patiko vokiečių žaidimas? Į Lietuvą jie atvyko nepilnu sąstatu, tad jų komandą teko papildyti dviem lietuvių. Pirmos rungtynės abu įvarčius lietuviams įkrito trenerio sūnus Šarūnas. Hiutenfelde vokiečiai susilaukė turkų paramos. Nuo vokiečių jie skiriasi savo technika. Hiutenfelde vokiečių klubo žaidimo lygį galima palyginti Lietuvos rajoninės mokyklos lygiu. Ir šias rungtynes laimėjo lietuviai 4:0.

Vokiečių vadovas A. Delp labai gražiai atsiliepė apie mūsų kraštą ir jo puikią gamtą. Žmonės labai nuoširdūs. Tai jaučė žaidėjai, praleidę keletą dienų lietuviškose šeimose. Jokių problemų jaunimo tarpe nebuvo, gražus sugyvenimas, bendradarbiavimas. Vokiečiai be Panevėžio lankėsi Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Rygoje. Pastarojoje aiškiai pastebimas rusiškas elementas.

PARAMA NETURTELIAMS

JAV katalikų vyskupai plačiai organizuoja paramą neturtingiems, ypač stengiantis padėti patiems iš neturto išsikaupti. Tai vadinamos „self-help“ pastangos. Pernai metais tokiems projektams Chicagoje ir apylinkėse iš katalikų aukų buvo paskirstyta 274,000 dol. Spalio 4 d. 10 v.r. arkivyskupijos sielovados centre, 155 East Superior Ave., Chicagoje, šaukiamas tuo užmoju suinteresuotų pasitarimas.

BRAZILIJA

KAZYS KARUŽA

11

Žiūriu vyksta didelė statyba ir užrašas: Ambasador hotel. Didelė statyba. Prie jos kieme sėdi keli jauni vyrai. Visi pusnuogiai, tai gali būti tie vargingi miesto šlaito gyventojai, darbininkai, kurie laukia atvykstančio statybos darbų vedėjo. Šaltas rytas, o jie nuogi, mūvi tik trumpomis kelnaitėmis. Einu toliau suktu keliu, vis kyla pirmyn ir pirmyn. Dangus skaidrus, kaip marių vanduo. Saulutė šviečia ir savo auksiniais spinduliais aprieta visa Campos Do Jordao kurortinė miestelė, kuris stūkso kalnų pakilimuose ir sėniuose. Einu ir galvoju, kaip čia gražu būtų pagyventi ir kalnų tyru oru pakvėpuoti. Skubu artyn link namų. Grįžau apie 9 valandą ir einu į vidų. Šeimininkai jau laukia manęs. Sėdame prie pusryčių stalo ir vėl kalbamės.

Silius klausia, ar gerai išmiegojau: Atsakiau — Gerai.

Negi skųsiesi būdamas svečias. Po pusryčių važiuojame į miestelį. Pralaidome apie dvi valandas laiko. Grįžome namo ir sakau Siliams:

— Važiuojame kur nors pietauti ir gerą restoraną. Bus mano „fundas“. Juk šiame miestelyje turite gerų restoranų?

Klara sako:

— Žinoma, kad turime. Važiuojame.

Privaziuojame parku keliais gražius viešbučius, kur užrašyta: Hotel „Refugio alpino“. Sargas įleidžia pro vartus, pasistatome automobilį. Bet restoranas dar buvo uždarytas. Todėl pavaikštinėjome po gražų, labai didelį pušyną, kuriame buvo išvedžioti cemininiai takai.

Klara sako:

— Šiame baseine maudėsi dr. Šarūnas ir Sandra Karužai, kai buvo pas mus atvykę po vestuvių iš Sao Paulo, kuriuos ten sutuokė prel. Pijus Ragažinskas miesto katedroje. Jie šiame restorane ir pietavo ir gražiai laiką praleido. Juk mudu su vyru Augustu juos supiršome...

Po gero pusvalandžio atidarė restorano duris. Einame į vidų. Visur didelės salės. Einame į restorano patalpas. Pilna pristatyta stalų, paruoštų pietums. Pasirenkame vietą prie lango. Matyti žydrųjų dekoracinių krūmų ir kitos gėlės. Valgykla — apytuštė, vienas antras žmogus sėdi prie staliukų. Priena prie mūsų gražiai apsirengęs rusų kostiumu kelnis ir sako:

— Ši vieta skirta viešbučio kurortininkams. Todėl prašau eiti paskui mane.

Veda ir veda pro stalus ir pasodina prie stalo, prie pat bufeto. Atneša pietų sąrašą. Pasirenku „steiką“, Silius užsisako buliaus uodegą, o Klara žuvies kepsnį. Užsisakome gėrimų po gerą taure. Netrukus atneša visus tris patiekalus ir skanių daržovių „rėtį“. Steikas geras ir skanus. A. Siliui padeda su lėkste buliaus u-

degos kelis gabalus, Klara žuvies kepsnį. Ramiai ir skaniai sotinamės.

A. Silius sako:

— Labai skaniai pagaminta buliaus uodega. Gal paragautumėte?

— Ačiū, Siliu. Nemėgstu buliaus uodegos kepsnio, kuris man galėtų tik apetitą sugadinti.

— Bet pamėginkite paragauti.

Nieko nelaukęs Silius man įdėda gerą gabalą buliaus uodegos ir mano lėkste ir sako:

— Tik paragaukite ir matysite, kaip jums patiks šis delikatesas.

Pakliuvęs į tokį padėtį, paragauju. Slidus, kaip išlytas sliakas po didelės audringos dienos ir man ne prie širdies. Valgau, bet lyg šoka atgal iš burnos. Sugadino man visą apetitą. Suvalgiau šiaip taip sumaišydamas su steiku ir daržovėmis, užgerdamas stipriosios. Vėliau pasijutau, kad galiu važiuoti į „Rygą“. Vos susilaikiau prie stalo, šoka atgal iš gerklių. Išgeriau dar stipresnės ir kavos nuraminti pilvo kirmėną, bet jis vis verčia. Pabaigėme valgyti. Už trejus pietus sumokėjau daugiau kaip 40 dol. Pakilome nuo stalo ir skubiai nubildėjau į linksmą vietą: suspaužiau savo nedidelį pilvuką ir buliaus uodegą su steiku palikau, net akys nušvito. Grįžtu atgal. Ton vieton nubildėjo ir Silius, net gavau pastabą, kodėl aš pirmas ten vykau, o jam neužleidau tos linksmos vietos... Grįžome namo. Namie su Siliumi diskutavome apie nepriklausomybės Lietuvos laikus ir kultūrinį gyvenimą, kuris jau buvo gerai suklestėjęs...

(Bus daugiau)

TRADICINIO KANKLIAVIMO KURSAI LIETUVOJE

DANUTĖ LIAUBIENĖ

Jau du mėnesiai praėjo, kai sėdėjau Kelmėje. Šiandien pasiėmiau savo kankles ir rankas — gražios, malonu paliesti. Pagalvokit, kanklės, kaip toli esi nuo savo kūrėjo, nuo savo gimtinės. Tavo pradžia buvo Plungė, kur liaudies meistras A. Lučinskas, kupinas meilės, tave padarė. Kai tave nuvežė į Vilnių, tu dar nežinojai, koks bus tavo likimas, kad savo rankose aš tave švelniai parvešiu į Ameriką. Tau leidau pasilsėti truputį, priprasti prie Amerikos klimato. O dabar — prie darbo. Laikas tave suderinti ir praktikuoti, ką išmokau.

Tradicinio kankliavimo kursai įvyko liepos 26-30 dienomis Raseinių apskrityje Kelmėje. Jau antri metai, kai šiuos kursus organizuoja Kelmės Jaunimo folkloro centras, vadovaujant energingam, kanklių propaguotojui Valdui Rutkūnui. Šią vasarą dalyvavo žymiai daugiau žmonių ir pirmą kartą buvo kursantų iš JAV, Latvijos, Lenkijos ir Suomijos. Organizatoriai, susirūpinę, kad kankliavimo kursai visada išlaikytų tarptautinio masto pobūdį, sušaukė Kelmės folkloro centro tarybos posėdį ir pakvietė Aldoną Biečauskienę iš Lenkijos (Punskas); ir mane (Ohio) būti tarybos narėmis. Su užsienio atstovų pagalba taryba tikisi didesnio kankliavimo kursų propagavimo.

Apie kankles ir kankliavimą kursantai galėjo daug išmokti teoretiškai ir praktiškai būdais. Rytais miesto Kultūros rūmų salėje vyko paskaitos apie

Pabaltijo tautų kanklių kilmę, tipologiją, jų rekonstrukciją, gamybą ir apie tradicinį kankliavimą. Vienas rytas buvo skirtas svečiams iš užsienio. Lektorė iš Latvijos paaiškino latvių kankles ir kankliavimą, o suomė lektorė kalbėjo apie suomių liaudies šokius, pademonstruojant su vyru vieną kitą suomių vestuvinį šokį. Po paskaitų kursantai puolė prie darbo. Profesinės-technikos mokykloje skambėjo net 7 atskiros kanklių klasės: po dvi klases žemaitiškas, suvalkietiškas ir aukštaitiškas kankliavimas ir viena vaikų grupė. Kitame pastate — dirbtuvėje 25 kursantai gamino savo kankles. Visi „meistrai“ savo rankų darbą eksponavo parodoje kursų uždaryme.

Rimtas darbas pageidauja poilsio, pasilinksminimo. Vakaraais kursantai nešė kanklių muziką ir liaudies dainas bei šokius ir kaimą, ten, kur senos tradicijos gimė. Pirmą vakarą liaudies muzika nuskambėjo pačiam Kelmės centre prie Kultūros rūmų. Tai kursantų dovana šeimininkams, Kelmės gyventojams. Kanklių muzika prasidėjo vakarone, tyliai, jausmingai. Tada buvo rateliai, ir publika išsijudino. Armonikos, smuikas ir dūdės triukšmingai suklebė visiems geras nuotaikas šokti. O šokių gausybė — žemaitukas, biržietiškas padisponas, švyis ir daugybė kitų. Kiekvieną vakarą jaunimas bei vyresnio amžiaus kelmiečiai ir kaimiečiai šoko bent 2 valandas be sustojimo.

Kitos vakaronės vyko toliau

Liaudiško vakaronė Kelmėje pradeda penktą dešimtmetį kankliuojančios lietuvių.

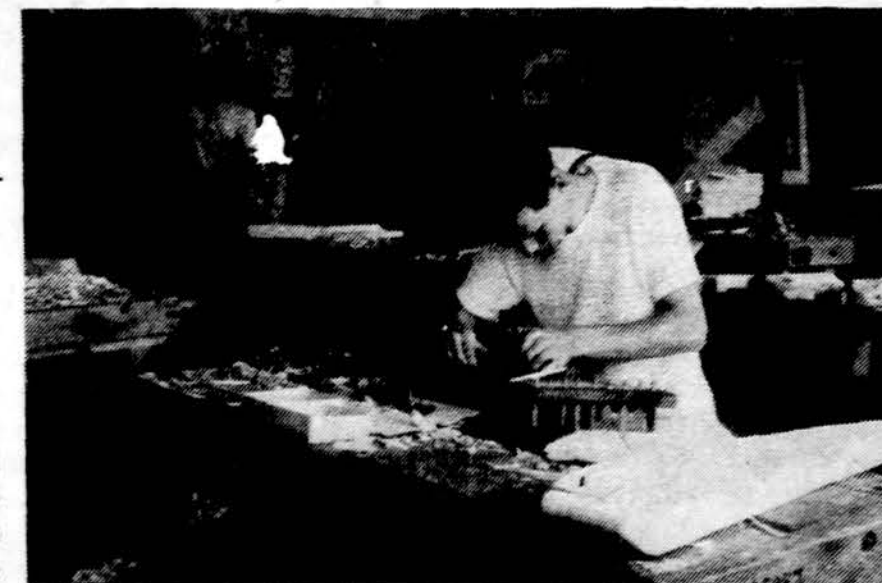
nuo Kelmės miesto, pačioj Žemaitijos gamtoje. Visi kursantai, maždaug 250, sutilpę į 3 autobusus kaip silkės bakoj, važiuo visą kelią linksmi dainuodami. Antrą vakarą šoko ir dainavo Tytuvėnuose prie Briedviesio ežero, trečią vakarą Žalpiuose, o paskutinį šilo klonyje Vaiguvoje. Kaimiečiai priėmė šiltai, vaišindami visus duona, sūriu, pyragaičiais ir kaimietišku pienu.

Vakaronės padarė man, ką iki šiol galėjau tikėtis svajoti. Kaip Amerikos lietuvių išmokau ir pajutau lietuvišką dvasią per tėvus, liuanistinę mokyklą ir dalyvavimą lietuviškose stovyklose, choruose bei tautinių šokių grupėse. Bet viskas vyko amerikietiško gyvenimo fone ir buvo kažkaip nerealu, dirbtina. Kaip muzikė, studijavau lietuvių liaudies dainų charakteristiką, pasinaudojant mokslinė medžiaga, plokštelėmis ir dainų rinkiniais. Šią vasarą Žemaitijoje mačiau, kaip lietuviškas auklėjimas ir teorija pavirsta realybe. Neįmanoma žodžiais apibūdinti melodijų aidėjimą per Lietuvos miškus arba jausmingai vyrų sudainuotas senas šienapjūtės dainas

laukuose. Susidariau tokį vaizdą, kad lietuvių tauta prazūtų, jei prarastų gryną liaudies kultūrą. Dabartinė Lietuva atgimė ne tik politišku ir tautiniu atžvilgiu, bet ir folkloriniu. Ką modernus gyvenimas ir Lietuvoje rusifikavimas palaidojo, dabartinis Lietuvos jaunimas prikelė.

Kaip bus dabar su Amerikos lietuvišku jaunimu? Lietuvoje žmonės, susirūpinę savo praeities tautinės kultūros atgimimu, nuostabiai supranta mūsų padėtį. Išaiškinau jiems, kaip pas mus spontaniškas dainavimas beveik išnykęs, kad be dainorėlių sunkiai išdainuojam visus dainų posmus. Kaimietiški šokių iš viso niekad nešokom, nors ir būtų labai lengva per vieną vakarą išmokti tokius paprastus, gaivinančius šokius šokti. Lietuvoj šitą viską suprato, nes ten irgi buvo panaši situacija. Jie labai norėtų, kad mes dalyvaudume tautos atgimime. Todėl kviečia išeivijos lietuvius dalyvauti

tradiciniuose kankliavimo kursuose ateinančią vasarą. Po kursų yra Ramuvos stovykla toj pačioj vietoj. Stovykloje galima praktiškai gilintis į lietuvišką audimą, šokimą, dainavimą bei klausytis paskaitų apie Lietuvos mitologiją, tradicinę ekologiją ir etninę kultūrą. Nors data dar nenustatyta, organizatoriai planuoja kursus ir stovyklą liepos mėnesio gale ir rugpjūčio pradžioje. Nors dauguma stovyklautojų buvo studentiška amžiaus, nėra amžiaus ribos. Kursuose dalyvavo šeimos su mokyklinio amžiaus vaikais ir vyresnis atostogaujantis jaunimas. Galimybė bus užsieniečiams, pasiryžusiems dalyvauti tradicinio kankliavimo kursuose, įsigyti tradicines (folklorines) kankles. Jos būtų užsakytos iš anksto, kad kursantai galėtų pasinaudoti kursuose. Del smulkesnės informacijos galima kreiptis į mane: Danutė Liaubienė, 5324 State Road, Wadsworth, OH 44281, 216 — 239-2707.

Tradicinių kanklių gamyba Kelmėje.

KAS BŪTŲ ĮVYKĘ JEIGU

Sukakus 50 metų nuo antrojo pasaulinio karo pradžios, plačiai skaitomas amerikiečių žurnalas „Time“ savo keletos straipsnių serijoje kelia įdomius klausimus, darydamas prielaidas, kas būtų įvykę, jeigu... Tos prielaidos yra įdomios todėl, kad jeigu jos būtų įvykusios, tai šiandien visa Europa būtų visai kitoje būklėje.

Dauguma iš mūsų dar ir šiandien prisimename karo pradžią, jo eigą ir pabaigą. Jau nuo pat pirmųjų karų dienų buvo klausimas, o jeigu... O jeigu vokiečiams įžengus į Lenkiją būtų užėjusios didelės liūtys ir visi vokiečių tankai būtų įklimpe dumble ir tuo pat metu prancūzų armija būtų pradėjusi stiprią ofensyvą prieš Vokietiją. Kas būtų įvykę, jeigu Hitleris būtų sutikęs stiprų pasipriešinimą pačiomis pirmomis karo dienomis? Tačiau Hitleris turėjo laimę, kad jis niekur nesutiko tvirtą pasipriešinimą. Jau pačioje Vokietijoje, jeigu opozicija būtų buvusi vieninga, jis ir nebūtų pasidaręs tos tautos vadu.

1938 metais, kada Hitleris pareikalavo iš Čekoslovakų atiduoti Sudetų kraštą, jeigu čekoslovakai būtų ginklu pasipriešinę, tai tuometiniai vokiečių generolai būtų jį nuvertę. Bet tuo metu Prancūzija ir anglų Chamberlenas sutiko su visais Hitlerio reikalavimais, tada ir vokiečių generolai nutilo.

Pirmas atentatas prieš Hitlerį buvo suruoštas 1939 m. lapkričio mėnesį. Hitleris nutraukė

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

savo kalbą 13 minučių prieš numatytą pabaigą. Bomba sprogo, kada Hitleris jau buvo išvykęs.

Hitleris turėjo nepaprastą laimę ir pasisekimą pirmomis karo dienomis. Jo masiniai panaudoti tankai puolant Lenkiją buvo apginkluoti tik kulkosvaidžiais. Juo labiau, kad vokiečių karo mašina priklausė nuo užsienio importo: švedų pieno, rumunų alyvos ir Pietų Afrikos chromo.

Tuo metu, kada Vokietija savo laivynu blokavo Angliją, ji pati turėjo medžiagų vesti karui neilgiau kaip 6 mėnesiams. Užtuot pradėjus karą su Lenkija, ji ir vien grasinimais būtų gavusi Dancigo koridoriaus kontrolę.

Jeigu Hitleris būtų nepradėjęs karo, jis būtų įjėjęs į istoriją, kaip naujas vadas, kuris atstatė Vokietiją po pirmojo pasaulinio karo pralaimėjimo. Tačiau pradėtas karas su greitu Lenkijos, Norvegijos ir Prancūzijos užėmimu privertė Hitlerį padaryti sprendimą dėl Anglijos. Jau žinoma, kad 1940 metų vasarą jis planavo invaziją į Angliją.

Bet ar iš tikrųjų vokiečiai galėjo pilnai užimti Angliją? Aukų skaičius iš abiejų pusių būtų buvęs nepaprastai didelis. Churchillis tuo atveju jau buvo pasirengęs dujų karui.

Tačiau karo istorikai daro prielaidą, kad Hitleris vis vien būtų laimėjęs. Bet vokiečių generolai pabūgo britų laivyno ir aviacijos. Jis tikėjosi su blokada Angliją paklupdyti ant kelių. Juo labiau, kad tuometinė

Amerikos pagalba dar beveik neegzistavo.

Kitas įdomus reiškinys, kad tuometinis Windsoro kunigaikštis, kuris gyveno kaip pabėgėlis Ispanijoje ir buvo didelis pacifistas, jau buvo užmezgęs ryšius su vokiečiais kaip tarpininkas baigti karą ir grįžti į karaliaus sostą. Šią prielaidą britų vyriausybė buvo paneigusi.

Visi karo istorikai sutinka, kad Hitleris padarė fatališką klaidą. Užtuot užbaigęs karą su Anglija, jis puolė Rusiją. Bet nežinrnt to, jis vis vien buvo labai arti laimėjimo.

Buvo dvi pagrindinės klaidos. Pirmą, kad karą su Rusija pradėjo vieną mėnesį per vėlai. Antrą klaidą tai, kad užtuot koncentravęsis pirmą užimti Maskvą, jis pasuko į Ukrainą, norėdamas pirmą užimti anglių kasyklas ir sunkiąją pramonę. Tankų generolas Guderianas, kuris vadovavo tankų daliniui tiesiai Maskvos link, turėjo nusileisti Hitlerio reikalavimui ir pasukti kita kryptimi. Hitlerio žodžiais, generolas nieko nenusimano apie karo ekonominis aspektus.

Kada vokiečių armija priartėjo tik 20 mylių nuo Maskvos ir jau buvo užėmusi visą vakarinę sovietų teritoriją, Stalinas pasiūlė kompromisinę taiką. Vokiečiai tai atmetė ir tikėjosi paimti Maskvą. Bet užėjusi ankstyva ir labai šalta žiema, kuriai jie nebuvo pasirengę, sutrukdė visus jų planus.

Tačiau 1943 Ribbentropas slapta susitiko su Molotovu, norėdami pasiekti kompromisinio susitarimo. Tada vokiečiai

pastatė sąlygą, kad naujoji siena būtų Dniepro upė, kas būtų tolygu atidavimas 130,000 kvadratinų mylių Sovietų teritorijos. Sovietai, nors ir netekę 300,000 žuvusių prie Stalingrado, sutiko baigti karą su prieškarinėmis sienomis.

Paskutinė savižudiška Hitlerio klaida buvo paskelbimas karo Amerikai po japonų užpuolimo Pearl Harbor. Hitleris neturėjo sutarties su japonais skelbti karą Amerikai. Galimas dalykas, kad Amerika ir pati vėliau būtų įsijungusi į karą, bet tokiu atveju tik karui prieš Japoniją.

Kita prielaida, jeigu Hitleris būtų sudaręs dalinę taiką su Rusija ir Anglija, tada ir Pearl Harbor nebūtų įvykęs.

Paskutinė klaida buvo vokiečių technologija. Hitleris visą laiką kalbėjo apie slapτους ginklus, kuriuos jis žadėjo panaudoti atėjus laikui.

Jis delsė ir prarado paskutinę progą pradėti gaminti sprausminius lėktuvus, kuriuos vokiečių išradėjai jau išbandė 1939 metais.

Tuo metu amerikiečių mokslininkai jau su dideliu įkarščiu padarė didelę pažangą atominės bombos gamyboje. Karo metu

pradėti gaminti amerikiečių sprausminiai lėktuvai buvo lemiamas faktorius paskutiniame oro kovų fazėje. Hitleris ignoravo jam suteikiamas žinias apie amerikiečių techninę pažangą. Jis delsė laiką, kuris veikė jau ne jo naudai.

Tuometinis vokiečių ginklavimosi ministeris Albert Speer kartu su fiziku Werner Heisenberg pareiškė, kad su visomis turimomis pajėgomis vokiečiai galėjo pagaminti atominę bombą ne anksčiau kaip 1946 metais. Tuo tarpu Hitleris buvo pasirengęs baigti karą ne vėliau 1943 metų be atominės bombos pagalbos.

Straipsnis baigiamas įdomia išvada: kodėl vokiečių mokslininkai nepainformavo ir neitiko Hitlerio taip kaip Albert Einstein painformavo prezidentą Rooseveltą jau 1939 metais apie nepaprastą atomo naikinamąją jėgą.

Su daug prielaidų ir galimimų, kas būtų įvykę, jeigu... Atomo bomba atnešė vakarų pasauliui galutinę pergalę. Pasaulis įžengė į naują erą. Atomas atnešė taiką bent 50 metų laikui.

Tačiau, kaip nieko pasaulyje nėra amžino, taip ir ši taika nebus amžina.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS. KOMPIUTERIŲ
pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI**
NAMA mieste ir priemiestiuose. Sąžiningai patarnaus
J. BAČEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja
jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą,
greit ir sąžiningai patarnausiu pirkime bei pardavime. Kreiptis tel.
767-0600 arba **778-3971**.
Adresas **6600 S. Pulaski Rd.**
One stop Real Estate

Century 21 **KMICIK REALTORS**
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti **Danutėi Ščerbaitei Mayer** dėl sąžiningo patarnavimo ir veltui jūsų namų įkainavimo.

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS **GREIT PARDUODA**
RIMAS L. STANKUS
361-5950 **636-6169**
Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI**
NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klientais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamas**.

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. **436-7878**

No. 544 — 59 & Oak Park — 3 mieg. mūrinis namas 25 metų senumo; gražus, įrengtas rūšys; 2 auto. garažas; daug įvairių priedų. Graži aplinka. Geras pirkiny už žemą kainą. Skambinkite dabar.

No. 552 — 67 & Hamlin — 5½ kamb. 3 mieg. pirmam a.; 32 metų senumo; 3 kamb. ir 1 mieg. antram aukšte. Vrtuvė ir vonios kamb. moderniški; įrengtas rūšys su baru ir dar viena prausykla. Labai švarus, gerai išlaikytas; 37 pėdų sklypas su soniniu įvažiavu; 2½ auto. garažas; daug priedų. Skambinkite dabar.

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namo įvertinimui skambinkite skubiai — dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. — **434-7100** & **436-8600**

Nuolaidą pensininkams duoda
IEVA ASMYTĖ
Community Realty, MLS
3856 W. 63 St., Chicago
Tel. 581-9180, res. 434-4323
Jos patyrimas (antras dešimtmetis biznyje) jums gali sutaupyti daug keblumų.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO
MAŠINAS IR ŠALDYTUUVUS
Kreiptis į **Hermis Deckys**
Tel. 585-6624. Nuo 8 ryto iki 6 v.v.
Kalbėti lietuviškai

EUROPOS STANDARTO ELEKTRONINĖS SISTEMOS

Mes specializuojamės tik **PAL Secam 220V 50HZ VCR, radijais, kasetės, rekorderiai, video kameros ir kompiuteriai**

Patarimai veltui. Mes siunčiame į: JAV, Kanadą ir Sovietų Sąjungą.
Kreiptis:

RAISA Fine Jewelry
28800 Gratiot Ave. Suite B-207
Roseville, MI 48066
Tel. **313-773-2160**

VAR PRODUCTIONS INTERNATIONAL, INC. PRISTATO LATVIJOS ROKO GRUPĘ NR.1!

PERKONS

Atleka: „Patirk Glasnost!“
Sėkmadienį, spalio 1 d.,
7:30 v. vakaro
Kaina: \$8.00

THE PARK WEST
322 W. Armitage Ave
(at Lincoln Park)
Chicago, IL 60614

DARBO IR PINIGO AUKA DAINAVAI

Daug vandens nutekėjo nuo š.m. liepos mėn. 23 d. įvykusios Jaunimo stovyklos Dainavos metinės šventės. Ne vienas, dalyvavusiam tą dieną Dainavos rėmėjų suvažiavime ir pavilono - Svetainės „turguje“ bus išbėgusi ta diena atmintyje, bet Dainavos darbas ir jos egzistencija besirūpinantiems visi tos šventės darbų talkininkai palikę ne tik atmintyje bet visada tūno ir giliai širdyje.

Tos dienos įvykiams paruošti ir pasiruošti reikia daug rankų, daug darbo valandų ir daug rūpesčio pakelti, o talkininkai beveik nuo Dainavos gimimo vis tie patys. Ir šiemet, kaip nuo „amžių“, laimėjimais rūpinosi, ruošė, rašė ir laimikius dalino Birutė ir Viktoras Veselkai. Jiems talkino Ada ir Vacius Leliai. Visuose kituose darbuose — prie bilietų, prie vartų, bažnyčioje ir pagaliau toje svarbiausioje vietoje — svetainės virtuvėje visur darbavosi senieji, gal ir paskutiniai „Dainavos“, „mohikanai“ su labai nedideliu procentu naujai įsijungusių talkininkų. O tu senųjų talkininkų eilėse sukosi V. ir Ben. Neverauskai, D. Doveinienė, D. ir Ed. Mičiūnai, O. Sirgėdienė, E. ir J. Idzeliai, J. Duoba, Alg. Bražėnas, St. Smalinskas visi iš Detroito ir Jdv. ir Ad. Damušiai, dabar jau iš Chicago. Taip pat sukosi stipriai ir jau kelerių metų patirties talkininkai Birutė Bublėnė, R. Petrusevičienė, Iz. Korsakienė iš Detroito, Vida ir Vytenis Damušiai iš Chicago, R. Šigalėnė iš Clevelando ir du jaunuoliai — Gytis Udrys ir Karis Petrusevičius iš Detroito, kurie jau keleri metai patys pasisiūlo bulves skusti ir atlieka tą darbą ir su ūpu ir gerai. Šiemet svetainės darbuose talkino dar dvi viešnios iš Chicago, tai A. Kukučionienė ir dr. M. Gaiztutienė, šaltibarščius pilstė mokinukė Baltija Udrytė iš Jackson, MI, o šaltibarščiams agurkus iš savo daržo aukėjo Dainavos kaimynas St. Garliauskas. Prie maisto užsakymo stalo gražiai darbavosi Rūta ir Ar. Udriai iš Jackson, MI, o Aurelija Polikaitienė iš Chicago jau keleri metai iš eilės visada užbaigia sutvarkyti visą suverstą užkandinę, kad atrodo lyg ten nieko nebūtų buvę. Trumpam ir virtuvės darba įsijungė dvi jaunos ponios iš Detroito, tai Polteraitienė ir Janukaitienė, kurios, reikia manyti, kitais metais ateidamos atsives dar kelias savo amžiaus drauges.

Visi šie talkininkai labai nuoširdžiai prisimenami Dainavos direktorių tarybos narių ir jiems priklausio didelė padėka už jų darbų padarytą įnašą į Dainavos išdą. Per metinę šventę ir stovyklos išdą įkrito arti dviejų tūkstančių vasaros metu padavinėti ledai ir vaisvandeniai davė truputį daugiau kaip 1,000 dol., nes aukos dvasia konkrečioms stovyklos darbams vis nyksta ir nyksta, o pataisymai, įsigijimai naujo ir reikalingo inventoriaus, mokesčiai ir daugybė bėgančių reikalų šiandien pinigų rytę ryja.

Kaip anais, senais „gerais laikais“ jaunas gimnazistas ar studentas džiaugdavosi gavęs darbą vasarai Dainavoje tik už išlaikymą ir gerą orą gamtoje (džiaugėsi ir tėvai, radę vietą, kur jaunuolį padėti vasarą, tai dabar jaunuolis samdos už atitinkamą algą ir nori „milionus“ uždirbti iš Dainavos ir dar visą išlaikymą ir gero vietą praleisti vasarą. Šiandien ne vienas toks vasaros darbininkas patį darbą atlieka ne už milijonus, bet tik už menkus centus,

o Dainavos ūkio vedėjams tam pa galvos sopuliu per visą vasarą. Kaip anais laikais studentai veltui kastuvais griovius kasė Dainavos namų pamatus (turiu galvoje visus tuos, kurie kasė „seselių“ namui pamatus) tai šiaandieną ne vienas jaunuolis nepajėgia nė patalpų vidaus kamų su šluota gerai iššluoti. Vaje, vaje! Kur veda lengvai gaunami ir duodami pinigai?

Gyvename krašte, kur reikalaujamas pareigingumas darbe, darbo našumas, rezultatas ir pagal tai duodamas atlyginimas. Tik Sov. Sąjungoje darbininkas apmokamas ir už neatliekamą darbą, nes ir pastangos ir jų stokos darbas vertinamas lygiai. Kam persi-stengti? Bet čia ne sovietai ir mokėstis turi būti mokamas tik už gerai atliekamą darbą, ne dovanai. Tuo klausimu, ypač pareigingumo,ipročio darbu ir atsakomybės įsėjimo reikalu šių dienų jaunime pasisakysiu kitą kartą.

Baigdama Dainavos rūpesčių ir rėmėjų teikiamo jai dėmesio ir pagalbos, noriu dar kartą pabrėžti jos didelę reikšmę lietuvių išsilaukymo darbe Amerikoje. Atvykusieji iš Lietuvos, o jų ypač daug lankėsi šia vasarą Dainavoje, stebisi šiuo vienu iš lietuviškų stebuklų svetimame krašte. Dainava labai plačiai žinoma ir Lietuvoje. Jos garsą ten nuneša joje augę jaunimas. Ne veltui jis stovyklaudamas skanduodavo laužavietėse stovykla — Dainava — Lietuva ir tą garsą išpaudė į širdis, į visą savo esybę ir ne vienas po šiuo lietuvišku dangumi augęs įsijungė į darbą Lietuvai. Čia gi atvykstantys iš Lietuvos Dainavoje randa lietuvišką pastogę, randa Lietuvą Amerikoje. Todėl ji reikalinga visokeriopos paramos — ir brangaus darbo aukos ir finansinės paramos, kad ji dar gyvuotų ilgai ir būtų lietuviško žodžio pastogė svetur.

Metinės šventės ir rėmėjų šimtininkų suvažiavimo metu, daugelis rėmėjų siųsdami savo igaliojimus prisiunčia ir auką. Dainavos direktorių taryba jiems visiems nuoširdžiai dėkoja. Jų vardai įrašyti ne tik į aukų knygas, bet ir į širdis jaunimo, kuris jų dėka gali nau-

PASAULIO CHIRURGŲ KONGRESAS TORONTE

Kartas nuo karto susirenka pasaulio chirurgai pasidalinti savo patirtimi. Šiais metais rugsėjo 10 d. iki 16 d. Toronte Metro Convention Centre įvyko toks kongresas. Jame buvo užsiregistravę 2500 pasaulio gydytojų — chirurgų. Čia dalyvavo ir du Lietuvos pasiuntiniai: gydytojas — chirurgas Saulius Cicėnas, Vilniaus onkologijos mokslinio tyrimo instituto krūtinės ląstos

chirurginio skyriaus vedėjas, ir mikrochirurgas gydytojas Tarvilas Norkus, Kauno medicinos instituto docentas.

Daktaras Saulius Cicėnas savo pranešime pateikė savo patyrimą gydant plaučių vėžį. Daktaras Tarvilas Norkus perskaitė savo pranešimą ir rodė skaidres apie plastines operacijas, padengiant plačiai apnuogintas galvos smegenis. Daktarai darydami pranešimus

Lietuvos gyventojai su Kanados lietuviu. Iš kairės: dr. Tarvilas Norkus, Petras Regina ir dr. Saulius Cicėnas.

Nuotr. J. Reginienės

dotis šia maža Lietuva — Dainava.

Dar prieš dešimt metų Dainavos išdai papildyti būdavo ruošiami puikūs baliai su geros kokybės menine programa. Detroito, kartūnų baliai ir meno parodos Dainavoje, pavasario išvykos gegužės paskutini savaitgalį ir „jaučio“ kepimas rudėjančioje gamtoje, dideli laimėjimai, kur būdavo vertingos dovanos (net ir automobiliai naujas, kuris tapo vieno detroitieško laimikiu). Vidurvasaryje būdavo rėmėjų — šimtininkų suvažiavimas ir metinė rėmėjų šventė.

Laikui bėgant viskas kito. Daug tų įvykių ir pramogų išnyko. Gaila. O tos įeigos, papildydamos Dainavos išdą suteikdavo ir sveikų, ir malonių pramogų stovyklos rėmėjams, ypač detroitiešiams, kurie ir darbui lengviau prišaukiami. O įeigų Dainavai reikia ir reikia.

Jadvyga Damušienė

Jei visi žinotų, ką žmonės apie kiti kitą kalba, vargiai ar pasaulyje atsirastų ketvertas draugų.

Bl. Pascal

Romas Stakauskas (Rašytojas Rūgštapėnis) Antro kaimo programoje „Istorijos parastėse“, kurios premjera vienintelis pastatymas prieš važiuojant gastroliems į Lietuvą įvyks Jaunimo centre rugsėjo 30 d.

kiekviena proga vis akcentavo Lietuvą ir čia buvo jaučiama maloni simpatija. Abudu lietuviai turėjo progos ir aplankyti General Hospital, Western Hospital, Mount Sinai Hospital ir kitus.

Lankydami ligonines džiaugėsi sutikę lietuvių daktarus. Sakėsi labai dėkingi daktarui Gailiui Skrinkui už malonų ligoninės aprodymą ir dovanas medicininių instrumentų. Taip pat daktarei Uleikienei-Arštikaitytei ir daktarui Sungailai. Abu daktarai džiaugėsi turėdami tokia puikią progą susipažinti su įvairiomis techniskomis operacijomis, ir kad galės ir kitiems Lietuvos gydytojams perduoti ką jie matė ir girdėjo. 1990 metų gegužės mėn. Kaune įvyks VII Lietuvos gydytojų suvažiavimas, į kurį yra ir Kanados lietuvių-ės gydytojai-os pakviesti ir kviečiami dalyvauti Lietuvos gydytojų suvažiavime.

Daktarai atsirado Royal York viešbutyje rugsėjo 10 d. atvažiavo su Sovietų grupe, jų buvo 20 žmonių, buvo vienas moldavas ir turbūt vienas ukrainietis. Nebuvo nei latvių ar estų. Visai grupei vadovavo prof. dr. Boris D. Sauchuk, Maskvos ligoninės chirurgijos viršininkas.

Lietuvius daktarus čia pasitiko Petras Regina su žmona. Atrodo, kad nebuvo per daug griežtos kontrolės. Mūsų daktarams buvo leista laisvai važinėti ir susitikti su kuo jie tik norėjo. Tad rugsėjo 16 d. atvažiavo aplankyti Nemuno galerijos muziejų į Gananoque. Čia ir buvo jiems išleistuvės. Pirtje pasikaitinę, pasimaudę baseine, gerai išmiegojo ir sekmdienį po pietų buvo nuvežti į Montrealį ir vėl grįžo atgal į Lietuvą.

P.R.

SUDEGĘ BAŽNYČIA

Kalvarijos Kalno baptistų bažnyčia esanti 1259 W. 111 gatvėje Chicagoje, sudegė rugsėjo 11 d.

TRŪKSTA KRAUJO

Chicago ligoninėse emė kritiškai trūkti kraujo perliejimams. Del to buvo atidedamos kepenų persodinimo ir kai kurios kitos operacijos.

PADĖKA A.†A. JUOZAS STAŠKA

Mūsų mylimas Brolis mirė š.m. rugpjūčio 20 d. ir buvo pašarvotas Petkus Marquette koplyčioje. Pasiliko liūdesyje duktė ir brolis Lietuvoje ir sesuo Californijoje. Seima dėkoja išreikšusiems užuojautą asmeniškai, gėlimis, laiškais ir šv. Mišių aukomis. Ypač gili padėka šauliams už budėjimą prie karsto ir atsisveikinimo pravedimą. Ačiū klubams, kuriems a.a. Juozelis priklausė, už prisiūstas gėles.

Gili padėka p.p. Misiuliams, p. Zumarienei, p. Mangėlai, p.p. Latožams ir visiems brolio draugams, kurie mane globojo ir visokeriopa padėjo tvarkant jo paskutinę kelionę į Amžinybę.

Ypatinga padėka Adelei Cakavičienei už mano brolelio, kaip savo sūnaus, globojimą ir už nuoširdžią užuojautą bei skausmo supratimą mano liūdesio ir apsvylimo valandoje.

Liūdinti sesuo Ieva Koopman.

DVIEJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. ADA AUSIEJINĖ

Mirė 1987 m. rugsėjo 12 d.

Mamyte, Tu esi tik žemės saują
Toli, kur tvyro ūkana...
Bet siela meilė ir maldas Tau atnašauja,
Širdy, lyg saulė, spindi man tik Tu viena.

S. Santvaras

Duktė Rita Ausiejūtė-Heidemann
Sūnus Linas Ausiejus

Mūsų mielas pusseseres ALDONĄ RAUCHIENĖ ir VIDĄ RIMIENĖ su šeimomis, netekusias mielos Mamytės

A.†A. ALDONOS TAMOŠIŪNIENĖS

giliai užjaučiame ir kartu liūdimė

Krikšto duktė Rita Ausiejūtė-Heidemann
Linas Ausiejus

A.†A. ANELE V. SAKALAUSKAS SUPRIKAITE

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1989 m. rugsėjo 27 d., 5:40 val. ryto, sulaukusi 76 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio apskrityje. Amerikoje išgyveno 39 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime dukros; Olesė Vilčinskas, Anelė Ruth, Aldona Statis, žentas Jonas, Janina Kleinaitis, žentas Jonas, Teresė Gelumauskas, žentas Vladas, Ona Higgins, žentas John, Mary Mulconnery, žentas Larry, marti Mary Lou Sakalauskas; dvidešimt trys anūkai, dešimt proanūkų ir kiti gimines Amerikoje ir Lietuvoje.

Velionė buvo našlė a.a. Jono, motina a.a. Juozo, a.a. Albino ir a.a. Zitės.

Kūnas pašarvotas ketvirtadienį, rugsėjo 28 d. nuo 4 iki 9 v.v. ir penktadienį, rugsėjo 29 d. nuo 1 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, rugsėjo 30 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę dukros, anūkai, proanūkai ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 476-2345.

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGO PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Amerikos Lietuvių kongresas, rengiamas Amerikos Lietuvių Tarybos, šiemet bus Los Angeles spalio 21-22 dienomis. Jau dabar Los Angeles, Cal., yra sudarytas komitetas, kuris kongresą rengia ir rūpinasi, kad jis pasisektų.

x Vanda Zaborskaitė atskrenda iš Lietuvos dalyvauti Ateities akademiniame savaitgalyje, kuris įvyks spalio 27-29 Jaunimo centre ir Ateitininkų namuose Lemonte. Zaborskaitė yra literatūrologė, kurios studija apie Maironį buvo kalbinama nacionalistinėmis tendencijomis. Ji dėl to buvo atleista iš darbo. Zaborskaitė skaitys paskaitą „Vaižgantas ir Lietuvos atgimimas“ Ateities akademiniame savaitgalyje.

x Futbolo rungtynės šį sekmadienį, spalio 1 d., vėl vyks Marquette Parko aikštėje. „Lituanicos“ vyrų komanda žais pirmenybių rungtynes prieš graikų komandą „Falcons“. Pradžią 3 val. p.p. Visi futbolo mėgėjai kviečiami.

x Grožvydas Lazauskas, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, rugsėjo 29 d. vyks į Washingtoną ir ten dalyvaus Jungtinio Pabaltiečių komiteto pasitarime. Posėdyje dalyvaus latvių pirm. V. Pavlovskis ir estų A. Simonson.

x Patikslinimas. „Drago“ rugsėjo 26 d. laidoje buvo paskelbta, rašant apie „Drago“ jubiliejinę šventę, kad laimėjo pirmą premiją 50 dol. R. Stočkus Kanadoje, iš tikrųjų turi būti Kanada, Cal. Tai yra Californijos miestas.

x Liūda Bendoraitis, Boca Raton, Fla., gražino laimėjimų šakneles, pridėjo 20 dol. auką su tokiu laiškeliu: „Telaimina Dievas Jus ir suteikia daug stiprybės nepavargstant šiame kilniame spaudo darbe. Dėl Dievo ir tėvynės Lietuvos. Sveikinu nepakeičiamą tikrą „Dragą“ 80-ties metų gyvenimo proga. Linkiu, kad „Dragas“ lankytų ir mūsų proanūkus“. Labai dėkojame už auką ir gražų laiškutį.

x Antro kaimo palydėjimas i Lietuvą įvyks Jaunimo centre, šeštad., rugsėjo 30 d. su kokteiliiais 6 v.v., vakariene 7 v.v. ir programa, „Istorijos parvaizė“, 8 v.v., kuri Chicagoje nebebus kartojama. **Bilietai Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71 St., 471-1424.**

x Š.m. spalio 1 d., sekmadienį, 3 v.p.p. Lietuvių Tautinuosiuose namuose, 6422 S. Kedzie Ave., ruošiami Tautos Fondo Tradiciniai pietūs. Programa praves Vladas Vijeikis. Maloniai kviečiame jus su artimaisiais šiuose pietuose dalyvauti. Savo dalyvavimu jūs paremsite VLIKo darbą. **Fondo Komitetas.**

x Romas Pukštys, Transpak firmos savininkas praneša, kad spalio mėn. išvyks į Lietuvą. Jis vėl sąžiningai tarpininkaus savo tautiečiams pinigų pervedimo ar palikimo sutvarkymo reikaluose. **Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312-436-7772.**

x Ieškoma lietuvių prižiūrėti vaikų 5 dienas savaitėje ir kartu gyventi. Kreiptis: tel. 871-7510 nuo ryto iki 4 v.p.p. ir palikti savo tel. numerį.

x Seimas, kurį rengia seselių pranciškiečių Chicagos rėmėjai, bus spalio 1 d. Marijonų koplyčioje ir saleje. Koplyčioje 11 val. bus šv. Mišios, kurias laikys kun. K. Ramanauskas, o po to apie 12 val. saleje bus pietūs ir seimo posėdis. Rėmėjams vadovauja Sabina Henson ir kviečia narius ir svečius seime dalyvauti.

x Judita Raziūnienė jau keleri metai išrenka tinkamus drabužius Marijos Nekalto Prasidėjimo rėmėjų rengiamoms madų parodoms iš Peddor's paroduotuvės North Riverside, IL. Šiais metais 28 parodoje Peddor's rūbus modeliuos Sofija Plėnienė, Asta Hannan ir Andrėja Mackevičiūtė. Paroda bus spalio 15 d. 3 v. po pietų Jaunimo centre. Bilietai – Gifts International parduotuvėje ir pas platintojas.

x Arvydas Juozaitis, 33 metų filosofas, vienas iš Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio steigėjų, pirmojo persitvarkymo laikraščio „Sąjūdžio žinios“ įsteigėjas, redaktorius ir leidėjas, atvyks į Chicago ir spalio 6 d., penktadienį, 7 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje saleje Chicagos lietuviams papasakos apie Sąjūdžio steigimą bei laisvinimo darbą šiandieninėje Lietuvoje.

x Lemonto Balso skyrius rengia cepelinų pietus spalio 1 d., sekmadienį, 12 val., tuoj po šv. Mišių Lietuvių centre. Kviečiami visi cepelinų paragauti ir parsinešti namo.

x Katalikų tikybos pamokos Kristijono Donelaičio lituanistinėse mokyklose bus šeštadieniais nuo 8:30 iki 9 val. ryto Francis McKay mokykloje, 6901 So. Fairfield Ave. Jaunesnius ir vyresnius mokinius ruoš pirmajai Komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui. Dar galima įsiregistruoti tikybos pamokoms.

x Inž. Leonas ir sol. Laima Bıldıšai, Chicago, Ill., Gražina Kenter, Danbury, Conn., „Drago“ nuosirdūs rėmėjai, gražindami laimėjimų šakneles atsiuntė po 50 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Už a.a. Danutės Mušinskaitės – seselės Sofijos sielą vienerių metų mirties sukakties šv. Mišios bus aukojamos Tėvų Jėzuitų koplyčioje šeštadienį, rugsėjo 30d., 9:30 v. ryto. Gimines, draugus ir pažįstamus prašome kartu pasimelsti. **Broliis ir sesuo.**

x Dr. Kazys Ambrozaitis atsiuntė 100 dol. auką „Pasaulio lietuvių“ specialaus Molotovo-Ribbentropo Pakto numerio išleidimui. Vasario 16-tos proga, jis taip pat aukuoja JAV LB išdui 400 dol. Specialus „Pasaulio lietuvių“ numerio išleidimas JAV LB išdui kainavo 10,000 dol. Iki šiol aukų gauta tik 2,200 dol. Visi šio numerio gavėjai prašomi atsiųsti bent 5 dol., ar daugiau, auką JAV LB Krašto valdybai, 2713 W. 71 St., Chicago, IL 60629, nes ji apmokėjo specialaus „Pasaulio lietuvių“ numerio išleidimą.

x Lietuvių Fondo vajeas proga asmenys, paaugoje 100 dol., gaus vieną bilietą į banketą, kuris įvyks spalio 21 d. Martinique saleje. Įnašus siųsti ir bilietus įsigyti prašoma kreiptis į Lietuvių Fondo raštinę: 3001 W. 59 St., Chicago, IL 60629, tel. 471-3900.

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimėjais. Kreiptis į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. VI 7-7747.

Meninė programa atlikę su savo artimaisiais „Drago“ jubiliejiniam bankete rugsėjo 24 d. Iš kairės sėdi: sol. Algirdas Brazis, sol. Margarita Momkienė, sol. Jonas Jocy ir dr. Vitalija Vasaitienė; stovi: muz. Alvydas Vasaitis ir Vaclovas Momkus.

Nuotr. J. Tamulaučio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

GRANDIES-ATŽALYNO KONCERTAS

Chicagos tautinių šokių ansamblis Grandis, vadovaujamas Irenos Smieliauskiene, pasikvietė Toronto tautinių šokių ansamblį Atžalyną ir rugsėjo 23 d. Jaunimo centre

x Kotryna Graudienė, Milltown, N.J., atsiuntė 20 dol. auką, dėkoja už „Dragą“, kuris ją lankė daugelį metų, bet dėl kitų priežasčių prašo daugiau nesiųsinti. Dėkojame už auką.

x Dr. George H. Volodka, Largo, Fla., Elena Sabalis, Los Angeles, Cal., Genovaitė Azubalis, Fox River Grove, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 20 dol. auku. Nuosirdūs acū.

x Mihalina Gedraitis, Sottville, Mich., gražino laimėjimų šakneles, pridėjo 20 dol. už jas ir už kalėdines korteles ir kalendariorius. Nuosirdūs acū.

x Liūda Germanas, Lisle, Ill., gražino laimėjimų šakneles, pridėjo 20 dol. auką su priedu: „Sėkmės ir išstvermės lietuviško žodžio ir minties puoselėjime!“ Nuosirdūs acū už auką ir linkėjimus.

x Išnuomojamas 5 kamb. butas Marquette Parko apylinkėje. Antrame aukšte, šviesus, apšildomas. Tel. 434-2655.

x Esu 162 cm ūgio juodbrūvė rudaakė lietuviutė. Baigiau lituanistikos studijas pedagogė, bet dabar dirbu bibliotekoje. Norėčiau susirašinėti su brangiančiu Lietuvių Amerikos lietuvių, besidominčiu literatūra, menu, muzika. Politika nesidomiu, patinka žmogaus psichologijos problemos, vertinu knygas. Šiek tiek moku angliškai. Mano adresas: Lithuania, Šiauliai – 235400, Ežero 63-4, Jūratė Sirtautaitė.

x Pasaulio Lietuvių Centro valdyba širdingai dėkoja Lietuvių Fondui, atsiuntusiam 1,000 dolerių auką Centrai steigti.

x Keičiame pinigus aukštu santykiu. Giminėms Lietuvoje galite nupirkti automobilį daug pigiau, negu Vilniaus „dolerinėje“. Taip pat galite nupirkti namus Lietuvoje. Kreiptis į Tomą, tel. 312-579-3243.

x Parduodame kompiuterius su Lietuvoje tinkama konfigūracija. Reikalui esant, surandame pirkėją. Teirautis pas Arūną, tel. 312-579-3243.

Viskas buvo atlikta gyvai, sklandžiai parodant naujų fi-gūrų, keičiantis ansambliams ar kai ką atliekant drauge. Tai buvo patraukli šokių pynė su gerai suplanuotais išėjimais ir užbaigimais. Publika reišė didelį pasitenkinimą. Gaila, kad dabar, kai tiek visus sutraukia menininkai iš Lietuvos, vietinių jėgų pasirodymai ne taip gausiai lankomi. Programai pasi-baigus, nuosirdžiai padėkta svečiams iš Toronto, pagerbta ir apdovanota Irena Smieliauskiene. Ji daug nusipelnė ne vien šokių mokydama, bet ir atkvi-dama kitas tautinių šokių grupes, tuo plesdama jaunimo pažintį ir bendravimą.

Buvo iškelti ir Grandi globojančių Irenos ir dr. Leono Kriauleliūnų nuopelnai, padėkta dabartiniam globos komitetui, kuriam vadovauja Birutė Jasaitienė. Iškviesta ir scenos šviesos tvarkanti Vida Momkutė. Su Grandimi dirba ir Dalia Bilaišytė.

Po programos šokėjams buvo vaišės kavinėje. Svečiai iš Toronto nakvynei nuvyko į Holiday Inn ir sekmadienį autobusu grįžo į Torontą, kur daugelio jų laukia pamokos ir darbas. Visa programa Chicagos lietuviams buvo labai maloni atgaiva.

Juoz. Pr.

ISVYKA I EAST CHICAGO

Pavasario saulei sušvitus ir žolytei pradėjus žaliuoti, atgyja gamta ir tuo pačiu prasi-deda didelis „darbmetis“ gegužinės-piknikai, rengiami ivairių organizacijų bei klube-lių. Prieš daugelį metų gegužinėms rengti buvo pakan-kamai aikščių, aikštelių net miško pievelėse. Šiais laikais la-bai sunku gauti aikštėlę. Kar-

„Drago“ jubiliejinį vakarą pravedusi Matilda Marcinkienė.

Nuotr. J. Tamulaučio

IS ARTI IR TOLI

J.A. VALSTYBĖSE

— **Pennsylvanijos valstijos** lėšomis išlaikomame Anthracite Heritage muziejuje, Scrantone, PA, lapkričio 19 d. inž. Vytautas Šliūpas yra muziejaus kviestas skaityti paskaitą apie savo tėvą aušrininką dr. Joną Šliupą, kuris ilgai dirbo ir gyveno tame mieste. Jo paskaita bus pajavairinta sienine parodėle, vaizduojančia dr. Jono Šliupo gyvenimą – fotografijos, laiški, raštai, rankraščiai, dokumentai, straipsniai, jo leistos ar rašytos knygos ir kt. Po paskaitos Scrantone PA, ta parodėlė bus pervežta į Chicago ir bus išsta-tyta Lietuvių centre Lemonte, IL, per šeštąjį mokslo ir kūrybos simpoziumą lapkričio 22-26 die-nomis.

— **Pasaulio Lietuvių Bendruomenės** pirmininkui dr. Vy-tautui Bieliauskui iš Australijos Natalie Cooper, sekdamas Australijos spaudą, susidomėjo Lietuvos Sąjūdžio veikla. Norė-dama apie Sąjūdį ir Lietuvos atgimimą daugiau sužinoti, ji kreipėsi į pirmininką Cin-cinnati, OH. Gavusi iš ten atsakymą, pasisakė norinti padėti Lietuvai laisvinimo darbe. Ji pranešė, kad pradės rašyti laiškus Australijos parlamenta-rams, ragindama Jungtinėse Tautose kelti Pabaltijo kraštų neteisėtą okupaciją, rei-ka-laujant, kad ji būtų panaikinta. N. Cooper atsiuntė 200 dol. auką, skirtą Sąjūdžiui. Jos auką buvo padėta JPLB išdą Sąjūdžio sąskaiton, kaip PLB valdyba yra pasiėmusi globoti Sąjūdžio aukas. Aukos atleidižiamos nuo taksų, jei siunčiamos PLB valdybai. PLB būstinė yra: 2968 Compton Rd., Cincinnati, OH 42511-2966.

Sofija Plėnienė, Laima Vaičiūnienė ir Danutė Pareigienė Balso piknike skirto gausias „Laimės šulinio“ dovanas.

Veikė ir turtingi laimėjimai, kurių bilietėlius platino iš ok. Lietuvos Irena, Onutė, Alma, I. Pocienė ir kitos. Prieš pra-dedant, pirm. K. Čiurinskas pris-tatė kai kuriuos asmenis: tary-bos prez. pirm. A. Juškevičių su žmona sekr. A. Repšienė, centro valdybos pirm. dr. V. Dargis, gar-bės narį kan. V. Zakarauską, apygardos pirm. inž. S. Du-bauską, Cicero apylinkės pirm. A. Skopą su žmona, buvusį Altos pirm. T. Blinstrubą su žmona, dr. B. Kasakaitienę, S. Virpšą, išvykos vadovą J. Bag-džių ir kitus. Taip pat padėjo visiems už gausų dalyvavimą. Dovanų paskirstyme buvo laimingų ir nelaimingų. Dr. V. Dargis laimėjo net tris gero gerimo butelius. Taip pat neat-siliko ir A. Juškevičius, laimėjęs gražų E. Smiglio tapytą paveikslą.

Nors vieną kitą žodelį noriu pasakyti apie R.L.B-nės pirm. ir šios sodybos šeiminką K. Čiurinską. K. Čiurinskas jau daugelį metų gyvena Indianoje. Prieš kiek metų vertėsi namų statyba, todėl, galima sakyti, yra pasituris žmogus. Jis priklauso visoms organizaci-joms, esančioms Indianoje ne tik lietuviškom, bet ir amerikietiškoms. Taip pat dažnai matomas ir Chicagos renginiuose. Trum-pai sakant, jis yra geras patrio-tas, dosnus aukotojas, sąžini-ngas ir remias visus lietuviškus reikalus. Todėl pas jį į šią iš-vyką atsilankė apie 200 žmonių. Tai yra labai daug.

Negaliu prabėgti nepami-nėjusi jo valdybos, kuri taip maloniai visus aptarnavo: A. Kašinskienė, E. Smilgys, B. Turkevičius, M. Vaičiūnienė, A. Vinikas (kuris ir yra Altos pirmininku nuo 1953 m.), V. Kašinskas, V. Kleiniene, A. Ne-vardauskas, A. Barauskas ir S. Smilgienė. Linksmai praleidę dieną ir vakarui atėjus, turė-jome apleisti šią gražiąją so-dyą. Tad iki kitų metų.

Ant. Repšienė

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.